

404741

11

BIULETYN

1937, 1

PŁOCKIEGO INSTYTUTU PSYCHOLOGICZNEGO

„AUGUSTINEUM“.

Z rozpoczynającym się nowym 1937/38 rokiem szkolnym, który jest zarazem siódmym rokiem istnienia „Augustineum“, wypuszczamy w świat niniejszy „Biuletyn“ jako numer pierwszy w przekonaniu, że dwa dalsze jego numery objęte tegorocznym programem ukażą się w następnych miesiącach, a mianowicie numer drugi w styczniu, a trzeci w maju.

Będzie on, w co silnie wierzymy, łącznikiem duchowym pomiędzy Instytutem a oświeconym społeczeństwem prastarych dzielnic polskich — Mazowsza i Kujaw — w dziedzinie myśli psychologicznej, oraz tej myśli prawdziwym krzewicielem i najlepszym propagatorem.

Psychologia bowiem dzięki swym odwiecznym postulatom i ostatnim zdobycjom stała się w dobie dzisiejszej podstawą życia kulturalnego jednostki, rodziny, społeczeństwa i narodów całych, a jednocześnie cementem, który spaja wszystkie dziedziny myśli i wyczynów ludzkich, a więc szkolnictwo i wychowanie, kulturę i sztukę, naukę i rzemiosło.

Niechże i nasz Biuletyn, będący odzwierciedleniem tego, co się dzieje w dziedzinie psychologii na odcinku prac Instytutu Płockiego, tej wielkiej nauce służy i ją upowszechnia. Dlatego też na treść poszczególnych numerów składać się będą następujące działy programowe: 1) sprawozdanie ogólne z działalności Płockiego Instytutu i jego sekcji za czas ostatni; 2) sprawy Psychologa Szkolnego; 3) poradnictwo zawodowe i dobór zawodowy; 4) informacje odnośnie wydawnictw naukowych i ruchu psychologicznego w kraju i zagranicą; 5) skrzynka psychologiczna — na zapytania i odpowiedzi naszych czytelników.

Numer niniejszy Biuletynu poświęcimy w przeważnej części scharakteryzowaniu działalności Instytutu w latach ubiegłych, uwzględniając jednocześnie jego powstanie i organizację. Uczynimy to w ramach jak najbardziej ogólnych ze względu na brak miejsca. Uważamy to jednak za konieczne; poczynania bowiem dzisiejszego Instytutu zrozumiałe być mogą czytelnikowi tylko na podstawie przedstawienia całokształtu działalności za czas poprzedni.

Płocki Instytut Psychologiczny „Augustineum“ powstał w październiku 1930 r. — jako autonomiczna sekcja Towarzystwa Naukowego Płockiego — w związku z 1500-letnią rocznicą św. Augustyna, wielkiego doktora Kościoła i pierwszego chrześcijańskiego psychologa-analityka (stąd nazwa „Augustineum“), z inicjatywy ks. prof.

BIULETYN

1937, 1

PŁOCKIEGO INSTYTUTU PSYCHOLOGICZNEGO

„AUGUSTINEUM“.

Z rozpoczynającym się nowym 1937/38 rokiem szkolnym, który jest zarazem siódmym rokiem istnienia „Augustineum“, wypuszczamy w świat niniejszy „Biuletyn“ jako numer pierwszy w przekonaniu, że dwa dalsze jego numery objęte tegorocznym programem ukażą się w następnych miesiącach, a mianowicie numer drugi w styczniu, a trzeci w maju.

Będzie on, w co silnie wierzymy, łącznikiem duchowym pomiędzy Instytutem a oświeconym społeczeństwem prastarych dzielnic polskich — Mazowsza i Kujaw — w dziedzinie myśli psychologicznej, oraz tej myśli prawdziwym krzewicielem i najlepszym propagatorem.

Psychologia bowiem dzięki swym odwiecznym postulatom i ostatnim zdobyczom stała się w dobie dzisiejszej podstawą życia kulturalnego jednostki, rodziny, społeczeństwa i narodów całych, a jednocześnie cementem, który spaja wszystkie dziedziny myśli i wyczynów ludzkich, a więc szkolnictwo i wychowanie, kulturę i sztukę, naukę i rzemiosło.

Niechże i nasz Biuletyn, będący odzwierciedleniem tego, co się dzieje w dziedzinie psychologii na odcinku prac Instytutu Płockiego, tej wielkiej nauce służy i ją upowszechnia. Dlatego też na treść poszczególnych numerów składać się będą następujące działy programowe: 1) sprawozdanie ogólne z działalności Płockiego Instytutu i jego sekcji za czas ostatni; 2) sprawy Psychologa Szkolnego; 3) poradnictwo zawodowe i dobór zawodowy; 4) informacje odnośnie wydawnictw naukowych i ruchu psychologicznego w kraju i zagranicą; 5) skrzynka psychologiczna — na zapytania i odpowiedzi naszych czytelników.

Numer niniejszy Biuletynu poświęcimy w przeważnej części scharakteryzowaniu działalności Instytutu w latach ubiegłych, uwzględniając jednocześnie jego powstanie i organizację. Uczynimy to w ramach jak najbardziej ogólnych ze względu na brak miejsca. Uważamy to jednak za konieczne; poczynania bowiem dzisiejszego Instytutu zrozumiałe być mogą czytelnikowi tylko na podstawie przedstawienia całokształtu działalności za czas poprzedni.

Płocki Instytut Psychologiczny „Augustineum“ powstał w październiku 1930 r. — jako autonomiczna sekcja Towarzystwa Naukowego Płockiego — w związku z 1500-letnią rocznicą św. Augustyna, wielkiego doktora Kościoła i pierwszego chrześcijańskiego psychologa-analityka (stąd nazwa „Augustineum“), z inicjatywy ks. prof.

dr. Br. Lutyńskiego, który też powołany został na dyrektora Instytutu.

Instytut jest zakładem naukowo-badawczym użyteczności publicznej w dziedzinie psychologii czystej i stosowanej. Działalność swą rozciąga na całe Mazowsze (za wyjątkiem Warszawy) i Kujawy. W większych ośrodkach zakłada — w miarę potrzeby — pracownie psychotechniczne, laboratoria psychologiczne, poradnie zawodowe, przychodnie psychologiczne — właściwe warsztaty pracy psychologicznej.

Cel ma czworaki, a mianowicie: 1) bada psychikę dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, jako też dorosłego człowieka ze względu na jego typ regionalny, oraz bliżej określa osobowość, rodzaj uzdolnień i zamiłowań (Psychologia Eksperymentalna); 2) niesie pomoc nauczycielstwu, młodzieży szkolnej i jej rodzicom w dziele nauczania szkolnego i wychowania obywatelsko-państwowego (Psychologia Pedagogiczna); 3) prowadzi Poradnictwo Zawodowe i dokonuje Doboru Zawodowego, wyszukując najodpowiedniejszych kandydatów do danego zawodu (Psychologia Stosowana do badania uzdolnień — Psychotechnika); 4) dopełnia dla celów sądowych ekspertyzy psychologicznej (Psychologia Zeznań Sądowych).

Realizacja celów domaga się użycia odpowiednich środków. To też Instytut przy realizacji swych celów i zadań używa środków następujących: a) w odniesieniu **do swych zadań ogólnych**: urządza systematyczne wykłady i kursy z dziedziny psychologii czystej i stosowanej, jako też nauk pokrewnych (filozofii, socjologii, pedagogiki, metodologii nauk i innych); prowadzi kursy rzemieślnicze, organizuje wieczory dyskusyjne na tematy aktualne, a z życiem szkoły, wychowaniem obywatelsko-państwowym i zagadnieniami rzemiosła i handlu polskiego związanych; wydaje dzieła naukowe i biuletyny w dziedzinie psychologii czystej i stosowanej; b) w odniesieniu **do szkoły**: roztacza opiekę pod względem psychologicznym nad młodzieżą szkolną przez organizowanie i wykonywanie w szkołach różnego typu Urzędu Psychologa Szkolnego; przeprowadza badania psychologiczne co do rozwoju umysłowego, struktury uzdolnień i skłonności zawodowych, jako też przejawów psychomotorycznych i aktów woli; c) w odniesieniu **do poradnictwa**: udziela porad w sprawie wyboru zawodu i kierunku dalszego zawodowego kształcenia się młodzieży; współpracuje z organami pośrednictwa w wynajdywaniu odpowiednich zajęć i polecaniu odpowiednich kandydatów, jako też wchodzi w kontakt z instytucjami do badania rynków pracy w rzemiośle, handlu i przemyśle. Z usług też jego korzystać mogą: szkoły i sądy, urzędy administracyjne i biurowe, wojsko i policja, poczta i organy pośrednictwa pracy, cechy rzemieślnicze i instytucje handlowe, fabryki i przedsiębiorstwa prywatne.

Na podstawie przeprowadzonych badań i udzielonych porad Instytut **wydaje orzeczenia** co do zdatności kandydatów, zgłaszających się do szkół różnego typu, zawodów rzemieślniczych, fabryk i wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw; orzeczenia powyższe mają również znaczenie i przy wydawaniu przez sądownictwo wyroków sądowych.

W związku z powyższym przy Płockim Instytucie, jako warsztaty pracy, istnieją: pracownia psychologiczna i psychotechniczna, izba obserwacyjna, sala wykładowa, sala do przeprowadzania badań,

dr. Br. Lutyńskiego, który też powołany został na dyrektora Instytutu.

Instytut jest zakładem naukowo-badawczym użyteczności publicznej w dziedzinie psychologii czystej i stosowanej. Działalność swą rozciąga na całe Mazowsze (za wyjątkiem Warszawy) i Kujawy. W większych ośrodkach zakłada — w miarę potrzeby — pracownie psychotechniczne, laboratoria psychologiczne, poradnie zawodowe, przychodnie psychologiczne — właściwe warsztaty pracy psychologicznej.

Cel ma czworaki, a mianowicie: 1) bada psychikę dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, jako też dorosłego człowieka ze względu na jego typ regionalny, oraz bliżej określa osobowość, rodzaj uzdolnień i zamiłowań (Psychologia Eksperymentalna); 2) niesie pomoc nauczycielstwu, młodzieży szkolnej i jej rodzicom w dziele nauczania szkolnego i wychowania obywatelsko-państwowego (Psychologia Pedagogiczna); 3) prowadzi Poradnictwo Zawodowe i dokonuje Doboru Zawodowego, wyszukując najodpowiedniejszych kandydatów do danego zawodu (Psychologia Stosowana do badania uzdolnień — Psychotechnika); 4) dopełnia dla celów sądowych ekspertyzy psychologicznej (Psychologia Zeznań Sądowych).

Realizacja celów domaga się użycia odpowiednich środków. To też Instytut przy realizacji swych celów i zadań używa środków następujących: a) w odniesieniu **do swych zadań ogólnych**: urządza systematyczne wykłady i kursy z dziedziny psychologii czystej i stosowanej, jako też nauk pokrewnych (filozofii, socjologii, pedagogiki, metodologii nauk i innych); prowadzi kursy rzemieślnicze, organizuje wieczory dyskusyjne na tematy aktualne, a z życiem szkoły, wychowaniem obywatelsko-państwowym i zagadnieniami rzemiosła i handlu polskiego związanych; wydaje dzieła naukowe i biuletyny w dziedzinie psychologii czystej i stosowanej; b) w odniesieniu **do szkoły**: roztacza opiekę pod względem psychologicznym nad młodzieżą szkolną przez organizowanie i wykonywanie w szkołach różnego typu Urzędu Psychologa Szkolnego; przeprowadza badania psychologiczne co do rozwoju umysłowego, struktury uzdolnień i skłonności zawodowych, jako też przejawów psychomotorycznych i aktów woli; c) w odniesieniu **do poradnictwa**: udziela porad w sprawie wyboru zawodu i kierunku dalszego zawodowego kształcenia się młodzieży; współpracuje z organami pośrednictwa w wynajdywaniu odpowiednich zajęć i polecaniu odpowiednich kandydatów, jako też wchodzi w kontakt z instytucjami do badania rynków pracy w rzemiośle, handlu i przemyśle. Z usług też jego korzystać mogą: szkoły i sądy, urzędy administracyjne i biurowe, wojsko i policja, poczta i organy pośrednictwa pracy, cechy rzemieślnicze i instytucje handlowe, fabryki i przedsiębiorstwa prywatne.

Na podstawie przeprowadzonych badań i udzielonych porad Instytut **wydaje orzeczenia** co do zdatności kandydatów, zgłaszających się do szkół różnego typu, zawodów rzemieślniczych, fabryk i wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw; orzeczenia powyższe mają również znaczenie i przy wydawaniu przez sądownictwo wyroków sądowych.

W związku z powyższym przy Płockim Instytucie, jako warsztaty pracy, istnieją: pracownia psychologiczna i psychotechniczna, izba obserwacyjna, sala wykładowa, sala do przeprowadzania badań,

biblioteka wraz z czytelnią, archiwum i pokoje dla pracowników. Tyle, gdy chodzi o cele i zadania Instytutu.

Gdy znów zapytamy o **działalność Instytutu** — to ta, przedstawiona dla braku miejsca w sposób jak najbardziej szkicowy, da się ująć w trzech następujących po sobie fazach czyli okresach rozwojowych, z których pierwszy ma charakter przygotowawczy, drugi organizowania zasadniczych działów pracy, trzeci — jest okresem właściwej realizacji celów i zadań Instytutu.

W **okresie pierwszym**, a więc w latach 1930 — 1931 Instytut postawił sobie jako główne zadanie spopularyzowanie przewodniej swojej idei. Dokonywano tego przez organizowanie publicznych wykładów z dziedziny psychologii czystej i stosowanej (w odniesieniu do nauczania i wychowania szkolnego) oraz urządzenie zebrań dyskusyjnych na tematy szkolne dla nauczycielstwa i rodziców młodzieży szkolnej.

Jednocześnie praca Instytutu pulsowała w kierunku tworzenia testów psychologicznych do badania inteligencji, wyobraźni i pamięci na różne okresy życia młodzieży szkolnej. Testy te następnie weryfikowano i poprawiano. — Nauczający w tym czasie profesorem w Gimnazjum im. Wł. Jagiełły w Płocku i Gimnazjum im. Reginy Żółkiewskiej pomni są tych żywych dyskusyj naukowych, jakie się rozgrywały na tematy psychologiczne wśród grona nauczycielskiego.

W **drugim okresie rozwojowym**, a mianowicie w latach 1932—1934 Instytut przeprowadził w szkołach mazowieckich różnego typu **badania grupowe inteligencji globalnej** i jej poszczególnych funkcji wśród młodzieży obojga płci wieku lat 14. Badań tych sposobem testowym przeprowadzono na ogólnej liczbie 1836 osobników, przy czym materiał dobyty eksperymentalnie zanalizowano, metodycznie opracowano i wyciągnięto zeń nasuwające się wnioski dla psychologii naukowej z jednej strony, a z drugiej — dla dydaktyki i metodyki nauczanych w szkole powszechnej i średniej przedmiotów. Powstały w ten sposób psychogramy, profile psychologiczne, wykresy, zestawienia statystyczne, jako trud mozolnych i długich dociekań. — Wszystkie szkoły, w których przeprowadzane były badania, otrzymały szczegółowe sprawozdania z wyników badań odnośnie inteligencji uczniów oraz wskazówki metodyczne co do sposobów nauczania. Sprawa ta wzbudziła ogólne zainteresowanie wśród rzesz nauczycielskich i związała je bliżej z Instytutem.

Jednocześnie prowadzono badania w sprawie **niedorozwoju umysłowego** dziatwy szkolnej pierwszego i drugiego oddziału szkół płockich. Wyłoniła się tu konieczność zorganizowania w Płocku szkoły specjalnej. Sprawa ta znalazła się następnie na wniosek Instytutu w Inspektoracie Szkolnym i na zebraniach Rady Szkolnej.

Zagadnienie drugoroczności uczniów w szkołach powszechnych, jako bolączka nagminna, omawianem było wielokrotnie w Instytucie z czynnikami miarodajnymi i ma swoje dość bogate akta w archiwum „Augustineum“.

O duchu jednak szkoły i pulsie jej życia intelektualnego stanowią nie tylko postępy szkolne młodzieży, ale i jej zainteresowania lekturą naukową.

Sprawie zainteresowań młodzieży szkolnej dużo czasu poświęcił p. dr. J. Zarzycki, pracownik Instytutu, i w związku z tym opr-

biblioteka wraz z czytelnią, archiwum i pokoje dla pracowników. Tyle, gdy chodzi o cele i zadania Instytutu.

Gdy znów zapytamy o **działalność Instytutu** — to ta, przedstawiona dla braku miejsca w sposób jak najbardziej szkicowy, da się ująć w trzech następujących po sobie fazach czyli okresach rozwojowych, z których pierwszy ma charakter przygotowawczy, drugi organizowania zasadniczych działów pracy, trzeci — jest okresem właściwej realizacji celów i zadań Instytutu.

W **okresie pierwszym**, a więc w latach 1930 — 1931 Instytut postawił sobie jako główne zadanie spopularyzowanie przewodniej swojej idei. Dokonywano tego przez organizowanie publicznych wykładów z dziedziny psychologii czystej i stosowanej (w odniesieniu do nauczania i wychowania szkolnego) oraz urządzenie zebrań dyskusyjnych na tematy szkolne dla nauczycielstwa i rodziców młodzieży szkolnej.

Jednocześnie praca Instytutu pulsowała w kierunku tworzenia testów psychologicznych do badania inteligencji, wyobraźni i pamięci na różne okresy życia młodzieży szkolnej. Testy te następnie weryfikowano i poprawiano. — Nauczający w tym czasie profesorem w Gimnazjum im. Wł. Jagiełły w Płocku i Gimnazjum im. Reginy Żółkiewskiej pomni są tych żywych dyskusyj naukowych, jakie się rozgrywały na tematy psychologiczne wśród grona nauczycielskiego.

W **drugim okresie rozwojowym**, a mianowicie w latach 1932—1934 Instytut przeprowadził w szkołach mazowieckich różnego typu **badania grupowe inteligencji globalnej** i jej poszczególnych funkcji wśród młodzieży obojga płci wieku lat 14. Badań tych sposobem testowym przeprowadzono na ogólnej liczbie 1836 osobników, przy czym materiał dobyty eksperymentalnie zanalizowano, metodycznie opracowano i wyciągnięto zeń nasuwające się wnioski dla psychologii naukowej z jednej strony, a z drugiej — dla dydaktyki i metodyki nauczanych w szkole powszechnej i średniej przedmiotów. Powstały w ten sposób psychogramy, profile psychologiczne, wykresy, zestawienia statystyczne, jako trud mozolnych i długich dociekań. — Wszystkie szkoły, w których przeprowadzane były badania, otrzymały szczegółowe sprawozdania z wyników badań odnośnie inteligencji uczniów oraz wskazówki metodyczne co do sposobów nauczania. Sprawa ta wzbudziła ogólne zainteresowanie wśród rzeszy nauczycielskich i związała je bliżej z Instytutem.

Jednocześnie prowadzono badania w sprawie **niedorozwoju umysłowego** dziatwy szkolnej pierwszego i drugiego oddziału szkół płockich. Wyłoniła się tu konieczność zorganizowania w Płocku szkoły specjalnej. Sprawa ta znalazła się następnie na wniosek Instytutu w Inspektoracie Szkolnym i na zebraniach Rady Szkolnej.

Zagadnienie drugoroczności uczniów w szkołach powszechnych, jako bolączka nagminna, omawianem było wielokrotnie w Instytucie z czynnikami miarodajnymi i ma swoje dość bogate akta w archiwum „Augustineum“.

O duchu jednak szkoły i pulsie jej życia intelektualnego stanowią nie tylko postępy szkolne młodzieży, ale i jej zainteresowania lekturą naukową.

Sprawie zainteresowań młodzieży szkolnej dużo czasu poświęcił p. dr. J. Zarzycki, pracownik Instytutu, i w związku z tym opr-

cował specjalny kwestionariusz; zebrane statystyczne posłużyły mu do wygłoszenia kilku referatów do nauczycielstwa Mazowsza Płockiego i wyciągnięcia odpowiednich wniosków dla sprawy nauczania i wychowania obywatelsko-państwowego. Echa tych referatów znalazły swe odbicie na łamach dzienników płockich, jak również i w stołecznej prasie pedagogicznej.

Prócz działu szkolnego Instytut w tym okresie prowadzi **Poradnictwo Zawodowe i Dobór Zawodowy**. Sprawa ta pozostawała w kompetencji fachowej siły — p. L. Smogorzewskiej, zatrudnionej w Instytucie jako siła psychotechniczna. Weryfikację uzdolnień prowadzono przy pomocy specjalnych testów i na przyrządach psychotechnicznych. Zaczątkowe próby znalazły swe całkowite uzasadnienie i spotkały się z uznaniem mistrzów rzemieślniczych. W tym też czasie, aby upowszechnić sprawę badań psychotechnicznych i uczynić ją obowiązkową Instytut Płocki wchodzi w porozumienie z **Izbą Rzemieślniczą** i skłania ją do wydania zarządzenia odnośnie obowiązku poddawania terminatorów badaniom psychotechnicznym. W zasadzie też obecnie terminatorzy przechodzą przez wspomniane badania, a Płocki Instytut — celem udostępnienia tych badań — w większych ośrodkach Mazowsza i Kujaw otwiera swoje pracownie psychotechniczne. Wykresy statystyczne, rozwieszane w Płockim Instytucie i jego filiach, są dowodem zrozumienia i doceniania tej sprawy ze strony rzemieślnika polskiego. — Prowadzone jest również w tym okresie Poradnictwo Zawodowe na terenie szkoły powszechnej i szkoły średniej. Liczba orzeczeń wydanych młodzieży w szkołach powszechnych wyraża się liczbą 1347, a w szkołach średnich liczbą 196. Czynione też są próby wprowadzenia do gimnazjów Urzędu Psychologa Szkolnego.

Okres trzeci rozpoczyna się rokiem 1935, a zatem obejmuje dobę ostatnią. Jest on etapem wzmoczonej realizacji celów i zadań Instytutu we wszystkich jego działach. A więc w dziale pierwszym t. j. **psychologii naukowej** Instytut opracował i wydał drukiem schemat „**Karty Indywidualności Ucznia**“ oraz wskazówki do jej prowadzenia. Karta ta, oparta o psychikę i psychologię ucznia, przyjętą została przez cały szereg gimnazjów krajowych; wypełnione odpowiednio przez wychowawców i komisje klasowe Karty są dzisiaj cennym dokumentem szkolnym, a jednocześnie stanowią materiał eksperymentalny do psychologii ucznia. — Jako dalszy osiągnięcie tego działu jest przygotowywana obecnie do druku książka p. t. „**Analiza inteligencji globalnej i poszczególnych jej funkcji u młodzieży obojga płci w wieku lat 14 na Mazowszu i na Kujawach**“. Książka opracowana jest na podstawie dobytego eksperymentalnie przez Instytut materiału w klasach siódmych szkoły powszechnej i pierwszych gimnazjum nowego typu. — Czekają również łaskawego nakładowcy opracowane przez ks. dr. Br. Lutyńskiego **tablice psychologiczne** odnośnie psychicznego rozwoju młodzieży na odcinku lat 6—18. Tablice te rozwieszane w pokojach nauczycielskich będą naturalnym unaocznieniem i stałym przypomnieniem dróg rozwojowych młodzieży w wieku szkolnym.

W dziale drugim t. j. **psychologii pedagogicznej** Instytut zorganizował i prowadzi w kilku szkołach średnich **Urząd Psychologa Szkolnego**. W związku z tym wypracował własny program prac psychologa szkolnego, w którym zużytkował bogate kilkuletnie doświadc-

cował specjalny kwestionariusz; zebrane statystyczne posłużyły mu do wygłoszenia kilku referatów do nauczycielstwa Mazowsza Płockiego i wyciągnięcia odpowiednich wniosków dla sprawy nauczania i wychowania obywatelsko-państwowego. Echa tych referatów znalazły swe odbicie na łamach dzienników płockich, jak również i w stołecznej prasie pedagogicznej.

Prócz działu szkolnego Instytut w tym okresie prowadzi **Poradnictwo Zawodowe i Dobór Zawodowy**. Sprawa ta pozostawała w kompetencji fachowej siły — p. L. Smogorzewskiej, zatrudnionej w Instytucie jako siła psychotechniczna. Weryfikację uzdolnień prowadzono przy pomocy specjalnych testów i na przyrządach psychotechnicznych. Zaczątkowe próby znalazły swe całkowite uzasadnienie i spotkały się z uznaniem mistrzów rzemieślniczych. W tym też czasie, aby upowszechnić sprawę badań psychotechnicznych i uczynić ją obowiązkową Instytut Płocki wchodzi w porozumienie z **Izbą Rzemieślniczą** i skłania ją do wydania zarządzenia odnośnie obowiązku poddawania terminatorów badaniom psychotechnicznym. W zasadzie też obecnie terminatorzy przechodzą przez wspomniane badania, a Płocki Instytut — celem udostępnienia tych badań — w większych ośrodkach Mazowsza i Kujaw otwiera swoje pracownie psychotechniczne. Wykresy statystyczne, rozwieszane w Płockim Instytucie i jego filiach, są dowodem zrozumienia i doceniania tej sprawy ze strony rzemieślnika polskiego. — Prowadzone jest również w tym okresie Poradnictwo Zawodowe na terenie szkoły powszechnej i szkoły średniej. Liczba orzeczeń wydanych młodzieży w szkołach powszechnych wyraża się liczbą 1347, a w szkołach średnich liczbą 196. Czynione też są próby wprowadzenia do gimnazjów Urzędu Psychologa Szkolnego.

Okres trzeci rozpoczyna się rokiem 1935, a zatem obejmuje dobę ostatnią. Jest on etapem wzmoczonej realizacji celów i zadań Instytutu we wszystkich jego działach. A więc w dziale pierwszym t. j. **psychologii naukowej** Instytut opracował i wydał drukiem schemat „**Karty Indywidualności Ucznia**“ oraz wskazówki do jej prowadzenia. Karta ta, oparta o psychikę i psychologię ucznia, przyjętą została przez cały szereg gimnazjów krajowych; wypełnione odpowiednio przez wychowawców i komisje klasowe Karty są dzisiaj cennym dokumentem szkolnym, a jednocześnie stanowią materiał eksperymentalny do psychologii ucznia. — Jako dalszy osiągnięcie tego działu jest przygotowywana obecnie do druku książka p. t. „**Analiza inteligencji globalnej i poszczególnych jej funkcji u młodzieży obojga płci w wieku lat 14 na Mazowszu i na Kujawach**“. Książka opracowana jest na podstawie dobytego eksperymentalnie przez Instytut materiału w klasach siódmych szkoły powszechnej i pierwszych gimnazjum nowego typu. — Czekają również łaskawego nakładowego opracowane przez ks. dr. Br. Lutyńskiego **tablice psychologiczne** odnośnie psychicznego rozwoju młodzieży na odcinku lat 6—18. Tablice te rozwieszane w pokojach nauczycielskich będą naturalnym unaocznieniem i stałym przypomnieniem dróg rozwojowych młodzieży w wieku szkolnym.

W dziale drugim t. j. **psychologii pedagogicznej** Instytut zorganizował i prowadzi w kilku szkołach średnich **Urząd Psychologa Szkolnego**. W związku z tym wypracował własny program prac psychologa szkolnego, w którym zużytkował bogate kilkuletnie doświadc-

czenie pedagogiczno-psychologiczne. Zabiega również u miarodajnych czynników, aby — narazie przynajmniej w większych skupieniach szkolnych Mazowsza i Kujaw — powstała instytucja psychologa szkolnego, jako nieodzowna przy dzisiejszym szkoleniu i wychowywaniu młodzieży. W tym też celu, a mianowicie aby przygotować kadry fachowych psychologów szkolnych dyrekcja Instytutu zabiega o stworzenie w Płocku **Specjalnego Studium Pedagogiczno - Psychologicznego**. Każdego też roku przez pracowników Instytutu organizowany jest i wygłaszany szereg referatów naukowych do nauczycielstwa i rodziców młodzieży szkolnej na tematy aktualne, a z życiem szkoły i rozwojem młodzieży związanych.

W dziale trzecim i czwartym t. j. **Poradnictwa Zawodowego i Doboru Zawodowego** praca w porównaniu z poprzednim okresem spotęgowała się znacznie. Objęte nią zostały nie tylko Mazowsze Płockie, ale i **Mazowsze Środkowe oraz Kujawy**. Instytut stale współpracuje z organami pośrednictwa pracy oraz z instytucjami do badania rynków pracy w rzemiośle, handlu i przemyśle. Broszury i ulotki, rozrzucaane przez Instytut, służą jako środek propagandowy. **Gdy chodzi o statystyczne** — to badań indywidualnych wśród kandydatów do rzemiosła Instytut przeprowadza rok rocznie około dwustu, z poradnictwa zawodowego w szkołach w stosunku rocznym korzysta około 1200 osobników, a wśród abiturientów gimnazjum ogólnokształcącego rocznie około 130. — Aby mieć sprawdzian diagnostyczności swoich badań i skuteczności udzielonych porad Instytut utrzymuje kontakt z terminatorami i ich mistrzami.

Psychologia Zeznań (sądowa) i Psychologia Patologiczna jako dalsze działy pracy psychologicznej mają też swoje akta w Instytucie Psychologicznym. — Co się wreszcie tyczy prac i zamierzeń ostatnich, to ze względu na rozpoczynający się obecnie rok szkolny Instytut przesłał szkołom średnim i powszechnym wyżej zorganizowanym nowo opracowane programy w dziedzinie pracy psychologicznej w przekonaniu, że zostaną one w większym stopniu, aniżeli to miało miejsce w latach ubiegłych, realizowane dla dobra młodzieży i szkoły.

W miesiącach wrześniu i październiku odbędą się w Płocku, we Włocławku, Gostyninie i Kutnie posiedzenia sprawozdawcze do nauczycielstwa z badań eksperymentalnych nad inteligencją globalną i jej funkcjami u młodzieży wieku lat 14.

W tym też czasie wygłoszone będą do rodziców we wszystkich szkołach wyżej zorganizowanych na terenie Mazowsza Płockiego, Mazowsza Środkowego i Kujaw pogadanki na tematy psychologiczne w związku z rozwojem młodzieży i sposobami uczenia się.

W klasach I i II-gich szkoły powszechnej przeprowadzane będą badania odnośnie osobników podejrzanych o niedorozwój umysłowy. Karty Indywidualności Ucznia wypełniane będą w gimnazjach pod fachowymi wskazaniem psychologów Płockiego Instytutu.

Z młodzieżą, która powtarza klasę, przeprowadzane będą konferencje indywidualne celem odkrycia i ustalenia przyczyny braku postępów w nauce. Badanie wyższych władz psychicznych, jako też typu wyobrażeniowego i pamięciowego u młodzieży gimnazjalnej przeprowadzanem będzie, jak w latach ubiegłych. Obserwacji psychologicznej w szkołach, w których jest sprawowany Urząd Psychologa Szkolnego, podlegać będzie w szczególniejszy sposób młodzież licealna pierwszego roku.

czenie pedagogiczno-psychologiczne. Zabiega również u miarodajnych czynników, aby — narazie przynajmniej w większych skupieniach szkolnych Mazowsza i Kujaw — powstała instytucja psychologa szkolnego, jako nieodzowna przy dzisiejszym szkoleniu i wychowywaniu młodzieży. W tym też celu, a mianowicie aby przygotować kadry fachowych psychologów szkolnych dyrekcja Instytutu zabiega o stworzenie w Płocku **Specjalnego Studium Pedagogiczno - Psychologicznego**. Każdego też roku przez pracowników Instytutu organizowany jest i wygłaszany szereg referatów naukowych do nauczycielstwa i rodziców młodzieży szkolnej na tematy aktualne, a z życia szkoły i rozwojem młodzieży związanych.

W dziale trzecim i czwartym t. j. **Poradnictwa Zawodowego i Doboru Zawodowego** praca w porównaniu z poprzednim okresem spotęgowała się znacznie. Objęte nią zostały nie tylko Mazowsze Płockie, ale i **Mazowsze Środkowe oraz Kujawy**. Instytut stale współpracuje z organami pośrednictwa pracy oraz z instytucjami do badania rynków pracy w rzemiośle, handlu i przemyśle. Broszury i ulotki, rozrzucaane przez Instytut, służą jako środek propagandowy. **Gdy chodzi o statystyczne** — to badań indywidualnych wśród kandydatów do rzemiosła Instytut przeprowadza rok rocznie około dwustu, z poradnictwa zawodowego w szkołach w stosunku rocznym korzysta około 1200 osobników, a wśród abiturientów gimnazjum ogólnokształcącego rocznie około 130. — Aby mieć sprawdzian diagnostyczności swoich badań i skuteczności udzielonych porad Instytut utrzymuje kontakt z terminatorami i ich mistrzami.

Psychologia Zeznań (sądowa) i Psychologia Patologiczna jako dalsze działy pracy psychologicznej mają też swoje akta w Instytucie Psychologicznym. — Co się wreszcie tyczy prac i zamierzeń ostatnich, to ze względu na rozpoczynający się obecnie rok szkolny Instytut przesłał szkołom średnim i powszechnym wyżej zorganizowanym nowo opracowane programy w dziedzinie pracy psychologicznej w przekonaniu, że zostaną one w większym stopniu, aniżeli to miało miejsce w latach ubiegłych, realizowane dla dobra młodzieży i szkoły.

W miesiącach wrześniu i październiku odbędą się w Płocku, we Włocławku, Gostyninie i Kutnie posiedzenia sprawozdawcze do nauczycielstwa z badań eksperymentalnych nad inteligencją globalną i jej funkcjami u młodzieży wieku lat 14.

W tym też czasie wygłoszone będą do rodziców we wszystkich szkołach wyżej zorganizowanych na terenie Mazowsza Płockiego, Mazowsza Środkowego i Kujaw pogadanki na tematy psychologiczne w związku z rozwojem młodzieży i sposobami uczenia się.

W klasach I i II-gich szkoły powszechnej przeprowadzane będą badania odnośnie osobników podejrzanych o niedorozwój umysłowy. Karty Indywidualności Ucznia wypełniane będą w gimnazjach pod fachowymi wskazaniem psychologów Płockiego Instytutu.

Z młodzieżą, która powtarza klasę, przeprowadzane będą konferencje indywidualne celem odkrycia i ustalenia przyczyny braku postępów w nauce. Badanie wyższych władz psychicznych, jako też typu wyobrażeniowego i pamięciowego u młodzieży gimnazjalnej przeprowadzaniem będzie, jak w latach ubiegłych. Obserwacji psychologicznej w szkołach, w których jest sprawowany Urząd Psychologa Szkolnego, podlegać będzie w szczególniejszy sposób młodzież licealna pierwszego roku.

Na zakończenie charakterystyki tego okresu należy dodać, że Instytut pomimo trudnych warunków materialnych **doszedł do stworzenia** pracowni psychologicznej i psychotechnicznej, przy czym wyposażył je w odpowiednią aparaturę i pomoce naukowe. Majątek Instytutu oblicza się dzisiaj na 20 tysięcy złotych. Biblioteka liczy około 3000 dzieł pedagogiczno-psychologicznych. Instytut jest instytucją znaną w całym kraju i zdobył sobie powszechne uznanie.

ZE SPRAW PSYCHOLOGA SZKOLNEGO.

Ustawa Szkolna z dnia 11 marca 1932 r. wprowadza do szkoły średniej Urząd Psychologa Szkolnego. Trudności w realizowaniu tej sprawy są różnego rodzaju, a przede wszystkim brak fachowych psychologów szkolnych i brak odpowiednich środków na utrzymanie. Tem niemniej cały szereg szkół, zwłaszcza prywatnych, wprowadził w latach ubiegłych Urząd Psychologa Szkolnego, a praca jego spotkała się z ogólnym uznaniem i bez zaprzeczenia oddaje nieocenione usługi szkole i młodzieży.

Płocki Instytut Psychologiczny od kilku lat **wprowadza do szkoły instytucję Psychologa Szkolnego** i przez swych pracowników ten Urząd pełni.

Wypracował też na podstawie własnego doświadczenia program postępowania Psychologa Szkolnego. Do jego zadań zasadniczych należy: 1) roztoczyć opiekę pod względem psychologicznym nad szkołą, jako całością, oraz nad zespołami klasowymi i nad poszczególnymi uczniami (zwłaszcza trudnymi do prowadzenia, wyjątkowo zdolnymi, względnie opóźnionymi w pewnym przedmiocie), celem śledzenia za prawidłowością rozwoju psychicznego i wyrabianiem się wewnętrznym młodzieży; 2) ustalanie na podstawie przeprowadzonych badań psychologicznych i psychotechnicznych typu wyobraźniowego i umysłowego, a w związku z tym kierowanie metodami „nauczania“ i „uczenia się“; 3) stosowanie poradnictwa zawodowego i doboru zawodowego, gdy chodzi o dobór szkoły i dobór młodzieży do szkoły (selekcja), względnie o wybór szkoły wyższej w stosunku do maturzystów i tych, którzy po skończeniu gimnazjum (nowego typu) wybierają szkołę zawodową; 4) udzielanie porad fachowych rodzicom i opiekunom szkolnym odnośnie sposobów wychowania młodzieży szkolnej i metod „uczenia się“. Pożądaną byłoby też rzeczą, aby każda szkoła posiadała Psychologa Szkolnego; ze względu na trudności — przynajmniej większe ośrodki szkolne powinny zorganizować u siebie tę instytucję. Na terenie Mazowsza i Kujaw mają możność wprowadzić Urząd Psychologa Szkolnego — ze względu na działalność Płockiego Instytutu Psychologicznego i jego filii — **gimnazja i licea w Płocku, we Włocławku, Kutnie, Łowiczu i Sierpcu**. Dochodzący do szkoły psycholog w rozmiarze od czterech do sześciu godzin tygodniowo oddać może szkole i młodzieży nieocenione usługi, — rzecz prosta, gdy praca jego prowadzona będzie w sposób **systematyczny**, a nie dorywczy oraz gdy **zdobędzie sobie zaufanie młodzieży szkolnej i grona nauczycielskiego**.

PORADNICTWO ZAWODOWE.

Jednym ze środków, który skutecznie przyczynić się może do rozwoju rzemiosła i handlu polskiego i postawić te dziedziny na

Na zakończenie charakterystyki tego okresu należy dodać, że Instytut pomimo trudnych warunków materialnych **doszedł do stworzenia** pracowni psychologicznej i psychotechnicznej, przy czym wyposażył je w odpowiednią aparaturę i pomoce naukowe. Majątek Instytutu oblicza się dzisiaj na 20 tysięcy złotych. Biblioteka liczy około 3000 dzieł pedagogiczno-psychologicznych. Instytut jest instytucją znaną w całym kraju i zdobył sobie powszechne uznanie.

ZE SPRAW PSYCHOLOGA SZKOLNEGO.

Ustawa Szkolna z dnia 11 marca 1932 r. wprowadza do szkoły średniej Urząd Psychologa Szkolnego. Trudności w realizowaniu tej sprawy są różnego rodzaju, a przede wszystkim brak fachowych psychologów szkolnych i brak odpowiednich środków na utrzymanie. Tem niemniej cały szereg szkół, zwłaszcza prywatnych, wprowadził w latach ubiegłych Urząd Psychologa Szkolnego, a praca jego spotkała się z ogólnym uznaniem i bez zaprzeczenia oddaje nieocenione usługi szkole i młodzieży.

Płocki Instytut Psychologiczny od kilku lat **wprowadza do szkoły instytucję Psychologa Szkolnego** i przez swych pracowników ten Urząd pełni.

Wypracował też na podstawie własnego doświadczenia program postępowania Psychologa Szkolnego. Do jego zadań zasadniczych należy: 1) roztoczyć opiekę pod względem psychologicznym nad szkołą, jako całością, oraz nad zespołami klasowymi i nad poszczególnymi uczniami (zwłaszcza trudnymi do prowadzenia, wyjątkowo zdolnymi, względnie opóźnionymi w pewnym przedmiocie), celem śledzenia za prawidłowością rozwoju psychicznego i wyrabianiem się wewnętrznym młodzieży; 2) ustalanie na podstawie przeprowadzonych badań psychologicznych i psychotechnicznych typu wyobraźniowego i umysłowego, a w związku z tym kierowanie metodami „nauczania“ i „uczenia się“; 3) stosowanie poradnictwa zawodowego i doboru zawodowego, gdy chodzi o dobór szkoły i dobór młodzieży do szkoły (selekcja), względnie o wybór szkoły wyższej w stosunku do maturzystów i tych, którzy po skończeniu gimnazjum (nowego typu) wybierają szkołę zawodową; 4) udzielanie porad fachowych rodzicom i opiekunom szkolnym odnośnie sposobów wychowania młodzieży szkolnej i metod „uczenia się“. Pożądaną byłoby też rzeczą, aby każda szkoła posiadała Psychologa Szkolnego; ze względu na trudności — przynajmniej większe ośrodki szkolne powinny zorganizować u siebie tę instytucję. Na terenie Mazowsza i Kujaw mają możność wprowadzić Urząd Psychologa Szkolnego — ze względu na działalność Płockiego Instytutu Psychologicznego i jego filii — **gimnazja i licea w Płocku, we Włocławku, Kutnie, Łowiczu i Sierpcu**. Dochodzący do szkoły psycholog w rozmiarze od czterech do sześciu godzin tygodniowo oddać może szkole i młodzieży nieocenione usługi, — rzecz prosta, gdy praca jego prowadzona będzie w sposób **systematyczny**, a nie dorywczy oraz gdy **zdobędzie sobie zaufanie młodzieży szkolnej i grona nauczycielskiego**.

PORADNICTWO ZAWODOWE.

Jednym ze środków, który skutecznie przyczynić się może do rozwoju rzemiosła i handlu polskiego i postawić te dziedziny na

odpowiedniej wyżynie jest **selekcjonowanie kandydatów do zawodów rzemieślniczych i handlowych**. Dokonuje się to przez weryfikację uzdolnień, a ustala przez t. zw. badania psychotechniczne. Izba Rzemieślnicza we Włocławku — w trosce o dobro rzemiosła — wydała specjalne zarządzenie w tym względzie do Cechów Rzemieślniczych, zobowiązując je do przestrzegania § 6 Przepisów Terminatorskich, gdzie mowa o **poddawaniu kandydatów do rzemiosła obowiązkowym badaniom psychotechnicznym**. Świadcstwo z tych badań winno być dołączone do innych dokumentów kandydata i przesłane do Izby Rzemieślniczej przy rejestracji umowy. Świadcstwo wspomniane, jako orzeczenie o rodzaju i typie uzdolnień zawodowych, wydaje Płocki Instytut Psychologiczny i jego filie we **Włocławku, Kutnie i Łowiczu**. Nadmieniamy tu jednocześnie, że do pracowni Płockiej przydzielone są powiaty: płocki, sierpecki, płoński i gostyński; do pracowni psychotechnicznej we Włocławku — powiaty: włocławski, nieszawski, lipnowski i rypiński; do pracowni łowicko-skierniewickiej: łowicki, skierniewicki, sochaczewski i rawski; do pracowni kutnowskiej: powiat kutnowski i najbliższa okolica.

Niezależnie od tych ośrodków głównych, gdzie instnieją stałe pracownie psychotechniczne wyposażone w aparaturę i personel fachowy, istnieją t. zw. ośrodki dojazdowe, do których w określonych terminach dojeżdża psychotechnik z najbliższego ośrodka głównego i przeprowadza badania psychotechniczne. Celem tych ośrodków dojazdowych jest udogodnienie w przeprowadzaniu obowiązkowych badań psychotechnicznych. **Ośrodki takie istnieją**: w Sierpcu, Płońsku, Ciechanowie, Lipnie, Rypinie, Skierniewicach i Żyrardowie. Terminy pracy w tych ośrodkach dojazdowych ustalone są w punkcie końcowym komunikatu biuletynowego. — Cechy i mistrzowie, kierowani interesem rzemiosła, winni młodych terminatorów poddawać obowiązkowym badaniom psychotechnicznym, kierując ich do najbliższego ośrodka przed dokonaniem rejestracji umowy w Izbie Rzemieślniczej.

K O M U N I K A T Y.

Przy Płockim Instytucie Psychologicznym, jako jeden z jego wydziałów, istnieje **Studium Pedagogiczno-Psychologiczne**. Obejmuje ono następujące kursy: a) Wyższy Kurs Nauczycielski w rodzaju analogicznego Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego w Warszawie (dla nauczycielstwa szkół powszechnych); b) Kurs Pedagogiczno-Psychologiczny dla nauczycielstwa szkół średnich celem przygotowania fachowych psychologów szkolnych, zawodowych psychotechników oraz doradców dla sprawy poradnictwa zawodowego; c) Kurs Dydaktyczno-Metodyczny w zakresie przedmiotów nauczanych w szkole powszechnej i średniej.

W najbliższym też czasie w Płocku, w Łowiczu i we Włocławku uruchomiony będzie **Wyższy Kurs Nauczycielski** o grupie przedmiotów **humanistycznych i geograficzno-przyrodniczych**. Celem tego Kursu jest dopomożenie nauczycielstwu, do zdobycia wyższych kwalifikacji. Nauka t. j. przerobienie przepisowego materiału W.K.N. rozłożone jest na **dwa lata**, a zorganizowane w taki sposób, aby nauczyciel nie odrywał się od obowiązkowych zajęć szkolnych. Kurs Płocki obejmowałby tygodniowych godzin 16—18; miałyby one miejsce w piątki od godziny 17, soboty (cały dzień) i w niedzielę od 10—13.

W Łowiczu i we Włocławku — ilość godzin ta sama. Dnie pracy we Włocławku: niedziela od godziny 15 i poniedziałki (cały dzień). W Łowiczu zaś — poniedziałki (po południu) i wtorki (cały dzień). Na kursie po przerobieniu poszczególnego działu obowiązuje kollokwium. Egzamin końcowy odbywa się przy Komisji Państwowej bądź na miejscu, bądź też w Warszawie. Czesne ustala się mniej więcej na 250 zł rocznie, płatne kwartalnie z góry wzgl. za zgodą dyrekcji miesięcznie. Reflektujący na Kurs **zgłaszają swe życzenie** w sprawie przyjęcia do **dnia 2 listopada** b. r. pod adresem: Instytut Psychologiczny „Augustineum” w Płocku,

odpowiedniej wyżynie jest selekcyjonowanie kandydatów do zawodów rzemieślniczych i handlowych. Dokonuje się to przez weryfikację uzdolnień, a ustala przez t. zw. badania psychotechniczne. Izba Rzemieślnicza we Włocławku — w trosce o dobro rzemiosła — wydała specjalne zarządzenie w tym względzie do Cechów Rzemieślniczych, zobowiązując je do przestrzegania § 6 Przepisów Terminatorskich, gdzie mowa o poddawaniu kandydatów do rzemiosła obowiązkowym badaniom psychotechnicznym. Świadcstwo z tych badań winno być dołączone do innych dokumentów kandydata i przesłane do Izby Rzemieślniczej przy rejestracji umowy. Świadcstwo wspomniane, jako orzeczenie o rodzaju i typie uzdolnień zawodowych, wydaje Płocki Instytut Psychologiczny i jego filie we Włocławku, Kutnie i Łowiczu. Nadmieniamy tu jednocześnie, że do pracowni Płockiej przydzielone są powiaty: płocki, sierpecki, płoński i gostyński; do pracowni psychotechnicznej we Włocławku — powiaty: włocławski, nieszawski, lipnowski i rypiński; do pracowni łowicko-skierniewickiej: łowicki, skierniewicki, sochaczewski i rawski; do pracowni kutnowskiej: powiat kutnowski i najbliższa okolica.

Niezależnie od tych ośrodków głównych, gdzie instnieją stałe pracownie psychotechniczne wyposażone w aparaturę i personel fachowy, istnieją t. zw. ośrodki dojazdowe, do których w określonych terminach dojeżdża psychotechnik z najbliższego ośrodka głównego i przeprowadza badania psychotechniczne. Celem tych ośrodków dojazdowych jest udogodnienie w przeprowadzaniu obowiązkowych badań psychotechnicznych. Ośrodki takie istnieją: w Sierpcu, Płońsku, Ciechanowie, Lipnie, Rypinie, Skierniewicach i Żyrardowie. Terminy pracy w tych ośrodkach dojazdowych ustalone są w punkcie końcowym komunikatu biuletynowego. — Cechy i mistrzowie, kierowani interesem rzemiosła, winni młodych terminatorów poddawać obowiązkowym badaniom psychotechnicznym, kierując ich do najbliższego ośrodka przed dokonaniem rejestracji umowy w Izbie Rzemieślniczej.

K O M U N I K A T Y.

Przy Płockim Instytucie Psychologicznym, jako jeden z jego wydziałów, istnieje **Studium Pedagogiczno-Psychologiczne**. Obejmuje ono następujące kursy: a) Wyższy Kurs Nauczycielski w rodzaju analogicznego Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego w Warszawie (dla nauczycielstwa szkół powszechnych); b) Kurs Pedagogiczno-Psychologiczny dla nauczycielstwa szkół średnich celem przygotowania fachowych psychologów szkolnych, zawodowych psychotechników oraz doradców dla sprawy poradnictwa zawodowego; c) Kurs Dydaktyczno-Metodyczny w zakresie przedmiotów nauczanych w szkole powszechnej i średniej.

W najbliższym też czasie w Płocku, w Łowiczu i we Włocławku uruchomiony będzie **Wyższy Kurs Nauczycielski** o grupie przedmiotów **humanistycznych i geograficzno-przyrodniczych**. Celem tego Kursu jest dopomożenie nauczycielstwu, do zdobycia wyższych kwalifikacji. Nauka t. j. przerobienie przepisowego materiału W.K.N. rozłożone jest na **dwa lata**, a zorganizowane w taki sposób, aby nauczyciel nie odrywał się od obowiązkowych zajęć szkolnych. Kurs Płocki obejmowałby tygodniowych godzin 16—18; miałyby one miejsce w piątki od godziny 17, soboty (cały dzień) i w niedzielę od 10—13.

W Łowiczu i we Włocławku — ilość godzin ta sama. Dnie pracy we Włocławku: niedziela od godziny 15 i poniedziałki (cały dzień). W Łowiczu zaś — poniedziałki (po południu) i wtorki (cały dzień). Na kursie po przerobieniu poszczególnego działu obowiązuje kollokwium. Egzamin końcowy odbywa się przy Komisji Państwowej bądź na miejscu, bądź też w Warszawie. Czesne ustala się mniej więcej na 250 zł rocznie, płatne kwartalnie z góry wzgl. za zgodą dyrekcji miesięcznie. Reflektujący na Kurs **zgłaszają swe życzenie** w sprawie przyjęcia do **dnia 2 listopada** b. r. pod adresem: Instytut Psychologiczny „Augustineum” w Płocku,

ul. P. O. W. Nr. 31. Informacji szczegółowych udziela się po nadesłaniu znaczka pocztowego.

Uruchomienie Kursu przewiduje się na pierwsze dni grudnia b. r.

Zorganizowanie **Kursu Pedagogiczno-Psychologicznego i Dydaktyczno-Metodycznego** nastąpi w okresie ferii Bożego Narodzenia, o czym nastąpią specjalne powiadomienia zainteresowanych.

× W czytelni Instytutu znajduje się **wykaz książek skatalogowanych Biblioteki Ministerstwa W. R. i O. P.** Katalog ten uwzględnia dzieła polskie i zagraniczne wydane w ostatnim czasie. Nauczycielstwo, pracujące naukowo, może za pośrednictwem Instytutu wypożyczać dzieła naukowe z Biblioteki Ministerialnej.

× W najbliższym czasie Płocki Instytut zwróci się do szeregu osób w sprawie **wypełnienia ankiet** na różne zagadnienia psychologii eksperymentalnej i stosowanej w dziedzinie szkolenia i wychowania, jako też doboru zawodowego. Upraszamy jednocześnie o przychylne ustosunkowanie się i należyte w podanym terminie wypełnienie ankiet. Jednocześnie prosimy o nadsyłanie do Instytutu **spostrzeżeń z obserwacji psychologicznych** odnośnie psychiki młodzieży, jako też pamiętników młodzieżowych i materiałów psychologicznych.

× **Instytut Płocki jest czynny** codziennie — prócz niedziel i świąt — w zwykłych godzinach biurowych, przy czym **Poradnictwo Zawodowe i Dobór Zawodowy** odbywają się w czwartki i piątki każdego tygodnia w godzinach 17—19; **badania psychotechniczne** dla terminatorów w soboty od godz. 9—14. **Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna** dla nauczycieli i wychowawców młodzieży szkolnej czynną jest we czwartki i soboty; w tych też dniach dyrekcja Instytutu udziela informacji w sprawie Studium Pedagogiczno-Psychologicznego. **Zwiedzanie Instytutu** możliwe jest w soboty po pierwszym i piętnastym każdego miesiąca.

Pracownia Włocławska dla badań psychotechnicznych i Poradnictwa Zawodowego czynną jest w poniedziałki i wtorki każdego tygodnia; badania młodzieży podejrzanych o niedorozwój umysłowy odbywają się w środy, czwartki i piątki każdego tygodnia.

Pracownia Łowicko-Skierniewicka czynną będzie codziennie w godzinach biurowych od 15 listopada b. r., a **pracownia w Kutnie** — we wtorki po pierwszym i piętnastym każdego miesiąca od godziny 14 do 20.

Poradnie zorganizowane w sposób dojazdowy: **Sierpc** — psychotechnik przybywa z Płocka w środy po pierwszym i piętnastym każdego miesiąca o godzinie 16; **Płońsk** — w środy po 8 każdego miesiąca od godziny 17. **W Lipnie** — we wtorki po 8 każdego miesiąca.

Z RUCHU PSYCHOLOGICZNEGO.

× **W Paryżu** w dniach 25—31 lipca b. r. odbył się **XI Międzynarodowy Kongres Psychologiczny**. Tematem centralnym było zagadnienie: „Od ruchu do postępowania”. Omówiono to zagadnienie na pięciu wielkich posiedzeniach ogólnych, z których pierwsze poświęcone było morfologii ruchu, drugie prawu efektu w uczeniu się i jego interpretacja, trzecie — nabywanie nawyków, czwarte — rozwój ruchowy i umysłowy u dziecka, piąte — zachowanie się u zwierząt i postępowanie ludzi. W Zjeździe wzięło udział przeszło 400 uczonych wśród których byli przedstawiciele nauki psychologii z Warszawy, Krakowa, Lwowa i Wilna.

× **W Brukseli** odbywa się obecnie wystawa poświęcona Poradnictwu Zawodowemu. Pracownie Psychologiczne Krajowe, a wśród nich i Płocki Instytut Psychologiczny przesłał za pośrednictwem Ministerstwa W. R. i O. P. swoje prace w tej dziedzinie.

× **Polskie periodyki psychologiczne**, jak „Polskie Archiwum Psychologii” (Warszawa), „Kwartalnik Psychologiczny” (Poznań), „Psychotechnika” (Warszawa), „Psychometria” (Poznań) umieściły cały szereg artykułów na temat badań inteligencji, aktów woli i charakteru ludzkiego. — Biblioteka Popularno-Naukowa Instytutu Higieny Polskiej wydała nowe książki godne polecenia jak: „Kara w wychowaniu”, „Jąkanie i jego leczenie”, „Trudności w nauce czytania i pisania”. — Lwowska Biblioteczka Pedagogiczna wzbogaciła się nowymi pracami dr. J. Kuchty „Uczeń zuchwały”, dr. A. Kulczyńskiego: „Badania Kunkla nad wychowaniem charakteru”, dr. L. Błaustein: „Lenistwo u dzieci i młodzieży”. — Nakładem Naszej Księgarni ukazało się dzieło godne biblioteki nauczycielskiej W. O. Döringa: „Główne kierunki nowoczesnej psychologii”.

× Odpowiedzi na zapytania nadesłane do „**Skrzynki Psychologicznej**” umieścimy w następnym numerze Biuletynu.

ul. P. O. W. Nr. 31. Informacji szczegółowych udziela się po nadejściu znaczka pocztowego.

Uruchomienie Kursu przewiduje się na pierwsze dni grudnia b. r.

Zorganizowanie **Kursu Pedagogiczno-Psychologicznego i Dydaktyczno-Metodycznego** nastąpi w okresie ferii Bożego Narodzenia, o czym nastąpią specjalne powiadomienia zainteresowanych.

× W czytelni Instytutu znajduje się **wykaz książek skatalogowanych Biblioteki Ministerstwa W. R. i O. P.** Katalog ten uwzględni dzieła polskie i zagraniczne wydane w ostatnim czasie. Nauczycielstwo, pracujące naukowo, może za pośrednictwem Instytutu wypożyczać dzieła naukowe z Biblioteki Ministerialnej.

× W najbliższym czasie Płocki Instytut zwróci się do szeregu osób w sprawie **wypełnienia ankiet** na różne zagadnienia psychologii eksperymentalnej i stosowanej w dziedzinie szkolenia i wychowania, jako też doboru zawodowego. Upraszamy jednocześnie o przychylne ustosunkowanie się i należyte w podanym terminie wypełnienie ankiet. Jednocześnie prosimy o nadsyłanie do Instytutu **sporządzeń z obserwacji psychologicznych** odnośnie psychiki młodzieży, jako też pamiętników młodzieżowych i materiałów psychologicznych.

× **Instytut Płocki jest czynny** codziennie — prócz niedziel i świąt — w zwykłych godzinach biurowych, przy czym **Poradnictwo Zawodowe i Dobór Zawodowy** odbywają się w czwartki i piątki każdego tygodnia w godzinach 17—19; **badania psychotechniczne** dla terminatorów w soboty od godz. 9—14. **Poradnia Pedagogiczno-Psychologiczna** dla nauczycieli i wychowawców młodzieży szkolnej czynna jest we czwartki i soboty; w tych też dniach dyrekcja Instytutu udziela informacji w sprawie Studium Pedagogiczno-Psychologicznego. **Zwiedzanie Instytutu** możliwe jest w soboty po pierwszym i piętnastym każdego miesiąca.

Pracownia Włocławska dla badań psychotechnicznych i Poradnictwa Zawodowego czynna jest w poniedziałki i wtorki każdego tygodnia; badania młodzieży podejrzanych o niedorozwój umysłowy odbywają się w środy, czwartki i piątki każdego tygodnia.

Pracownia Łowicko-Skierniewicka czynna będzie codziennie w godzinach biurowych od 15 listopada b. r., a **pracownia w Kutnie** — we wtorki po pierwszym i piętnastym każdego miesiąca od godziny 14 do 20.

Poradnie zorganizowane w sposób dojazdowy: **Sierpc** — psychotechnik przybywa z Płocka w środy po pierwszym i piętnastym każdego miesiąca o godzinie 16; **Płońsk** — w środy po 8 każdego miesiąca od godziny 17. **W Lipnie** — we wtorki po 8 każdego miesiąca.

Z RUCHU PSYCHOLOGICZNEGO.

× **W Paryżu** w dniach 25—31 lipca b. r. odbył się **XI Międzynarodowy Kongres Psychologiczny**. Tematem centralnym było zagadnienie: „Od ruchu do postępowania”. Omówiono to zagadnienie na pięciu wielkich posiedzeniach ogólnych, z których pierwsze poświęcone było morfologii ruchu, drugie prawu efektu w uczeniu się i jego interpretacja, trzecie — nabywanie nawyków, czwarte — rozwój ruchowy i umysłowy u dziecka, piąte — zachowanie się u zwierząt i postępowanie ludzi. W Zjeździe wzięło udział przeszło 400 uczonych wśród których byli przedstawiciele nauki psychologii z Warszawy, Krakowa, Lwowa i Wilna.

× **W Brukseli** odbywa się obecnie wystawa poświęcona Poradnictwu Zawodowemu. Pracownie Psychologiczne Krajowe, a wśród nich i Płocki Instytut Psychologiczny przesłał za pośrednictwem Ministerstwa W. R. i O. P. swoje prace w tej dziedzinie.

× **Polskie periodyki psychologiczne**, jak „Polskie Archiwum Psychologii” (Warszawa), „Kwartalnik Psychologiczny” (Poznań), „Psychotechnika” (Warszawa), „Psychometria” (Poznań) umieściły cały szereg artykułów na temat badań inteligencji, aktów woli i charakteru ludzkiego. — Biblioteka Popularno-Naukowa Instytutu Higieny Polskiej wydała nowe książki godne polecenia jak: „Kara w wychowaniu”, „Jąkanie i jego leczenie”, „Trudności w nauce czytania i pisania”. — Lwowska Biblioteczka Pedagogiczna wzbogaciła się nowymi pracami dr. J. Kuchty „Uczeń zuchwały”, dr. A. Kulczyńskiego: „Badania Kunkla nad wychowaniem charakteru”, dr. L. Błaustein: „Lenistwo u dzieci i młodzieży”. — Nakładem Naszej Księgarni ukazało się dzieło godne biblioteki nauczycielskiej W. O. Döringa: „Główne kierunki nowoczesnej psychologii”.

× Odpowiedzi na zapytania nadesłane do „**Skrzynki Psychologicznej**” umieścimy w następnym numerze Biuletynu.